

COM ARRIBAR-HI

Aquesta cova, tot i que forma part de l'entorn del veïns de Font-rubí i les Cases noves de la Mata, és ja entrat al municipi de Torrelles de Foix prop de la carretera que porta a la Pineda i La Llacuna. Des de Font-rubí de baix (km.2) cal seguir la carretera fins el seu origen en direcció a "l'empalme" amb la carretera de La Llacuna, tot passant per trams de carretera que tenen nom propi, com ara el tomb de la Paella o el pont de la Mina. Al trencall haurem d'anar en direcció a Vilafranca. Recorreguts uns 600 metres, a mà dreta, hi trobarem un camí practicable. Cal deixar el cotxe aquí, en una petita explanada que forma el camí vora la carretera. Seguirem per aquesta via fins que es creua amb el torrent d'Obreda (o d'Albareda segons el nom oficial). Tot i ser en època de sequera flueix aigua habitualment, caldrà doncs passar per sobre unes pedres que hi ha expressament. A pocs metres trobarem que el camí és travessat per un altre torrent, el torrent de la Pineda. Just abans de creuar-lo un petit carrerany s'enfila, força coster a l'esquerra. És un caminet molt estret i poc definit. Podeu agafar de referència una penya que hi ha al cap damunt, la cova és a sobre. A d'alt és més pla, continueu fins que veieu unes alzines i just a sota, contra un coster de pedra, hi ha la cova que busqueu.

HISTÒRIA

La cova del Toixó (teixó) o del Hort del Sort, és al peu d'un caminet estret que feien servir el veïns de l'Albareda, barriada ara abandonada i que conserva parcialment la seva casa gran; la masia d'Albareda. Molts veïns anaven a Sant Martí, fent drecera per aquest camí, quan la carretera encara no estava asfaltada. Moltes coves, s'anomenen de la guineu, del toixó o d'altres noms de caus, sobretot quan són estretes com aquesta. El nom de cova de l'hort del Sort, com també se la coneix, es deu a la proximitat d'uns horts amb aquest nom. Pot ser provenint de la casa de Cal Sort al barri proper de Cal Via a Torrelles. També se'n diu a vegades Cova de la Roca Foradada. Això és degut a la seva proximitat a un tram de carretera amb nom propi. La roca en qüestió va ser foradada per tal de fer passar la carretera durant la dictadura de Primo de Ribera, possiblement antigament s'hi conservés una mena d'arcada de pedra que sobrevolava el camí antic, però actualment només en queden les restes al costat de la carretera. A la cova s'hi van fer excavacions arqueològiques, fa més de deu anys, per tal de localitzar restes d'enterraments, encara s'hi poden observar les senyals de la prospecció.

L'INDRET

L'entrada de la cova és al peu d'un marge natural de pedra. Aquesta obertura fa un metre d'alt per un metre d'ample aproximadament, i s'enfonsa uns deu metres endins formant un passadís estret i força uniforme. Tot i així hi ha algun punt on un gairebé es pot aixecar i al fons una mena de saleta circular ens permet girar amb més facilitat. En aquesta saleta es troben restes d'una excavació. L'activitat de l'aigua ha format estalactites i forats diversos, tot i que malmeses per l'activitat humana. Simplement és una curiositat natural que val la pena veure, i en un entorn fluvial força cabalós, sobretot en èpoques de pluja.

